

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี

THE FACTORS AFFECTING ATTITUDE AND BEHAVIOR RELATED TO THAI MUSIC OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN PETCHABURI

ปราโมทย์ เทียงตรง

PRAMOT TEANGTRONG

นิสิตปริญญาโท การจัดการทางวัฒนธรรม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GRADUATE STUDENT IN THE MASTER'S PROGRAM IN CULTURAL MANAGEMENT

(INTERDISCIPLINARY PROGRAM), GRADUATE SCHOOL, CHULALONGKORN UNIVERSITY

ดวงกมล ชาตประเสริฐ¹

DUANG-KAMOL CHARTPRASERT

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์"ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี"มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี 2) เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อดนตรีไทยกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 โรงเรียนสังกัดรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี ที่เรียนวิชาดนตรีไทย รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 377คน การศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนประกอบไปด้วยปัจจัย 1. ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล 2. ปัจจัยด้านประสบการณ์ของนักเรียนต่อดนตรีไทย 3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัยมีอิทธิพลต่อทัศนคติในทุกด้าน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยที่เหลือที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อวิชาดนตรีไทยคือ ปัจจัยด้านประสบการณ์ต่อดนตรีไทย ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านเครื่องดนตรี

คำสำคัญ: ปัจจัย ทัศนคติ พฤติกรรม ดนตรีไทย นักเรียน ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

Factors that attitudes and behaviors related to Thai Music of government secondary school students in Petchburi province. The purpose of this research was 1) to study factors that affect attitudes and behaviors related to Thai Music of governmental secondary school students in Petchburi province 2) to guide the finding of factors that affect attitude and behavior of secondary school students toward Thai music

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

The respondents were Government Secondary School student's level 1-6 in Petchburi province that study Thai music subject with the total number of 377.

The instrument was questionnaires. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and descriptive data analysis.

The factors that affected attitude and behavior related to students that studied Thai music are 1) individual personality 2) student's Thai music experience 3) Thai music teaching environment

The finding by ranking from the highest to the lowest were as followed 1) environment affected to attitude 2) finds 3) experiences to Thai music 4) family 5) school environment's musical instrument

Keywords: The factors, attitude, behavior, Thai music, secondary school, students, Petchaburi

บทนำ

ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่มีการพัฒนาสืบเนื่องมายาวนาน จนมีเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม อาหาร รวมถึงศิลปะการแสดง ได้แก่ นาฏศิลป์และดนตรีไทยวัฒนธรรมต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นล้วนสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติบ้านเมือง ที่บรรพบุรุษได้บอกเล่าถึงการดำรงชีวิต สังคม วัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรือง และเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยออกมาในรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งสืบทอดให้ชนรุ่นหลังได้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

การมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์มีความสำคัญต่อการเป็นชาติ เนื่องจากเป็นจุดหลอมรวมคนในชาติให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ทางสังคม การเมืองและทางเศรษฐกิจได้ ประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการธำรงรักษาวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งเห็นได้จากการกำหนดให้มีกฎหมายดูแลศิลปวัฒนธรรมด้านต่างๆ เช่น ดนตรีไทย ฯลฯ ให้คงอยู่และเป็นการรักษาเพื่อการเผยแพร่ให้ชาวต่างชาติได้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

สังคมไทยก็เห็นความสำคัญของการธำรงรักษาวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ จึงได้มีข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการนำเอามรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าเพื่อปลูกฝังให้ประชาชนรู้จักรากเหง้าตัวตนของตนเองหากมีการสืบค้นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาทรงคุณค่าในท้องถิ่นนำกลับมาพลิกฟื้นเกิดขึ้นในรูปแบบการจัดการศึกษาดนตรีประเภทหนึ่งนอกระบบการศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัยความคาดหวังบ้านได้รับจากพ่อการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งล้วนระบุไว้อย่างชัดเจนถึงเรื่องความสำคัญของวัฒนธรรมดนตรีไทย ก็เป็นวัฒนธรรมแขนงที่สำคัญแขนงหนึ่ง แม้ว่าจะได้รับอิทธิพลมาจากหลายแหล่ง แต่ก็มีวิวัฒนาการในสังคมไทยมานานจนเกิดเป็นรูปแบบของดนตรี ทั้งในด้านเพลง เครื่องดนตรี และการผสมวงที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ แตกต่างไปจากที่อื่น ดนตรีโดยธรรมชาติแล้วเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อการสื่อสารสื่อสารกับเทพเจ้า เพื่อผ่อนคลายให้ความสนุกสนาน ฯลฯ เป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งที่สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นที่ประกอบด้วยความรู้ด้านทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาพสังคมและภูมิประเทศนั้นๆมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาย่อมมีดนตรีเป็นแบบฉบับของตนเอง เพราะดนตรีเป็นเครื่องแสดงออกอย่างหนึ่งถึงชีวิตจิตใจของคนแต่ละชาติ

สังัด ภูเขาทอง (2539 : 1)กล่าวว่า ดนตรีไทยนั้นเป็นเรื่องมรดกทางความคิดที่สืบทอดกันมาช้านาน ดนตรีไทยเป็นมรดกอันล้ำค่าของไทย เป็นเครื่องหมายอันสำคัญชิ้นหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์อันแสดงออกถึงความเป็นชาติ กล่าวถึงแบบฉบับของดนตรีไทยว่า เฉพาะดนตรีแบบฉบับประจำชาติไทยนั้น จัดเป็นพยานสำคัญอันแสดงว่าชนชาติไทยเจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณกาล ดนตรีไทยมีความผูกพันกับชีวิตและจิตใจของคนไทยตลอดมา และมีวิวัฒนาการเป็นลำดับมาตามสภาพของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย

อย่างไรก็ตาม ดนตรีนั้นก็เหมือนกับศิลปกรรมทุกสาขา กล่าวคือความนิยมย่อมผันแปรไปตามกาลเวลา และตามสภาพของสังคม คนไทยสมัยก่อนเข้าใจและซาบซึ้งดนตรีไทย ก็เพราะดนตรีไทยแสดงภาพหรือความรู้สึกของสังคมไทยในขณะนั้น สิ่งอันตรงกับใจจึงเกิดเป็นความจับใจ ส่วนคนไทยทุกวันนี้โดยมากมักมองดนตรีอย่างสงสัย เพราะสภาพสังคมไทยในปัจจุบันต่างกับในอดีตอย่างมาก โอกาสที่จะสัมผัสกับดนตรีไทยในชีวิตประจำวัน มีน้อย และนับวันจะน้อยลงทุกที จนดูเหมือนดนตรีไทยจะไม่มีวิวัฒนาการสืบไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าดนตรีไทยจะมีพัฒนาการมายาวนานเพียงใดก็ตาม แต่ก็ต้องสู้กับความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ที่เปิดโอกาสให้วัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาเผยแพร่ในสังคมไทย ในรูปที่หลากหลายเป็นที่สนใจ ประกอบกับกระบวนการทางการตลาด ทำให้ดนตรีไทยอาจได้รับความนิยมน้อยลงลงส่งต ฐาของ (2539 : 1) กล่าวว่า ดนตรีก็เหมือนกับศิลปกรรมทุกสาขา กล่าวคือ ความนิยมย่อมผันแปรไปตามกาลเวลาและตามสภาพของสังคม คนไทยสมัยก่อนเข้าใจและซาบซึ้งดนตรีไทยก็เพราะดนตรีไทยแสดงภาพหรือความรู้สึกของคนไทยในขณะนั้น สิ่งอันตรงกับใจจึงเกิดเป็นความจับใจ ส่วนคนไทยทุกวันนี้โดยมากมักมองดนตรีไทยอย่างสงสัย เพราะสภาพสังคมไทยในปัจจุบันต่างจากในอดีตอย่างมาก โอกาสที่จะสัมผัสกับดนตรีไทยในชีวิตประจำวันมีน้อย และนับวันจะน้อยลงทุกที จนดูเหมือนดนตรีไทยจะไม่มีวิวัฒนาการสืบไปในอนาคต ในขณะที่ธงชัย สิทธิกรณ์ (2542) กล่าวว่า หลายคนคิดคล้ายกันว่าดนตรีไทยเป็นเรื่องล้าสมัย เป็นเพียงเครื่องประกอบในงานพิธี หรือเป็นเอกลักษณ์ความบันเทิงของคนรุ่นเก่าที่เข้ากันได้ยากกับดนตรีสากลตามรูปแบบของอารยธรรมตะวันตก

แม้ว่าดนตรีไทยจะได้รับความนิยมน้อยลง แต่ก็ยังมีผู้ที่เห็นความสำคัญและมีความหวังที่จะธำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติแขนงนี้ไว้ ธงชัย สิทธิกรณ์ (2542) กล่าวว่า นับว่าเป็นความโชคดีของลูกหลานไทยที่สมเด็จพระเทพฯ ผู้ซึ่งมีสายพระเนตรยาวไกลได้ทรงจุดประกาย โดยทรงเป็นผู้นำเพื่อให้คนไทยทุกคนได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของดนตรีไทยอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ แม้ไม่สามารถสร้างกระแสให้ทัดเทียมโลกาภิวัตน์ได้ แต่ก็ก่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าทางดนตรีไทยทั้งยังก่อให้เกิดปณิธานร่วมกันของเหล่าพลกนิกรในอันที่จะดำรงและส่งเสริมคุณค่านั้น ให้แพร่หลายสู่ลูกหลาน คนรุ่นใหม่สืบไป

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตของผู้คนที่จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติมีเอกลักษณ์แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองมาอย่างช้านาน เช่นงานช่างสิบหมู่ ศิลปะการแสดงดนตรีไทย เป็นต้นโดยเฉพาะดนตรีไทยนับเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัด(2541 : 11-14) มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนวงดนตรีไทยที่มีอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีที่มีทั้งหมด 71 วง ซึ่งวงดนตรีไทยมีอยู่จำนวนมากแสดงให้เห็นว่าการเล่นดนตรีไทยนั้น สามารถยึดเป็นอาชีพหนึ่งของคนในจังหวัดเพชรบุรีแต่ในปัจจุบันด้วยสภาพเศรษฐกิจทางสังคม การที่จะทำให้เยาวชนหันมาศึกษาและสนใจในการที่จะยืดอกดนตรีไทยเป็นหนทางในการประกอบอาชีพนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของดนตรีไทยต่อสังคมนั้นลดน้อยลง ด้วยปัจจัยต่างๆเช่น เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ฯ เป็นต้นที่ส่งผลให้ทัศนคติของเยาวชนนั้นเปลี่ยนไปตาม เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม ดนตรีไทยจึงกลายเป็นด้านหนึ่งที่ถูกลดบทบาทหน้าที่ความสำคัญในการดำรงชีวิต เหลือเพียงส่วนน้อยที่จะใช้ดนตรีเพื่อประกอบอาชีพเสริมเท่านั้น

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีในปัจจุบัน รวมถึงเหตุปัจจัยที่มีผลกระทบ เช่น สังคม เศรษฐกิจ การเมืองฯลฯที่ส่งผลให้ดนตรีไทยในถูกมองข้ามไปโดยเฉพาะเยาวชนผู้ที่รับหน้าที่สืบทอด จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาหาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยมีกลุ่มประชากรตัวอย่างเป็นนักเรียน กลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีเพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อทัศนคติอันเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีของเยาวชนไทยที่มีต่อดนตรีไทยซึ่งส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมอันดีต่อดนตรีไทยโดยผลการวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนและจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานด้านการศึกษาและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรีไทย อีกทั้งผู้ทำงานในสายอาชีพนี้โดยตรงด้วย เพื่อสร้างทัศนคติ

และค่านิยมที่ดีต่อวิชาดนตรีไทย ตลอดจนยังได้อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมดนตรีไทยให้คงอยู่คู่ประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งเพศชายและเพศหญิงกลุ่มโรงเรียนสังกัด รัฐบาล จังหวัดเพชรบุรีจำนวน 20,661 คน (จำนวนนักเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2554 ประมวลผลจากโปรแกรม Data Center 2011)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970:608) โดยพิจารณานักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กลุ่มโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 20,661 คน เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้ตารางได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 377 คน โดยการสุ่มโรงเรียนตัวอย่างทั้งหมด 10 โรงเรียนจากทั้งหมด 22 โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดเพชรบุรี

โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนละ 50 ชุด รวมทั้งสิ้น 500 ชุด และได้คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุดทั้งหมด 377 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับวัดทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยในจังหวัดเพชรบุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลจากทฤษฎีและข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มที่ต้องการทราบถึงทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยในจังหวัดเพชรบุรีของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1– 6 กลุ่มโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งนำมาประยุกต์เพื่อจัดทำเป็นคำถาม เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยนั้นประกอบไปด้วยคำถามส่วนต่างๆ 7 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลบุคคลได้แก่เพศ อายุ การศึกษา รายได้ครอบครัว ความถี่ในการเล่นดนตรี

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับแหล่งที่มาของข้อมูลด้านสื่อมวลชนของนักเรียนต่อดนตรีไทย

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับข้อมูลด้านสถานศึกษาของนักเรียนต่อดนตรีไทย

ส่วนที่ 4 เกี่ยวกับประสบการณ์ของนักเรียนต่อดนตรีไทย (ปัจจัยด้านประสบการณ์ต่อดนตรีไทย ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัย)

ส่วนที่ 5 เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อดนตรีไทย(ทัศนคติด้านความสำคัญของดนตรีไทย ทัศนคติด้านความน่าสนใจของกิจกรรมดนตรีไทย ทัศนคติด้านประโยชน์ของดนตรีไทยในอนาคต ทัศนคติด้านผลต่อดนตรีไทย)

ส่วนที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อดนตรีไทย

ส่วนที่ 7 ด้านสภาพแวดล้อม(ด้านผู้บริหาร/สถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านห้องเรียน ด้านเครื่องดนตรี)

ความเที่ยงตรง (Validity)

โดยผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability Analysis) มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัท (Cronbach's Alpha) สูงกว่า 0.7 ได้ผลดังนี้

1. ทศนคติด้านความสำคัญของดนตรีไทย	มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัท .882
2. ทศนคติด้านความน่าสนใจของกิจกรรมดนตรีไทย	มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัท .941
3. ทศนคติด้านประโยชน์ของดนตรีไทยในอนาคต	มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัท .926
4. ทศนคติด้านผลลัพท์ต่อวิชาดนตรีไทย	มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัท .918

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี โดยในการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และลักษณะของแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ เพื่อเกิดความเข้าใจตรงกัน แล้วจึงทำการตอบสอบถามโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกคำตอบด้วยตัวเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) บรรยายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด (min)
2. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร
3. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลเด่นต่าง ๆ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541:40)
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541:65)
5. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบ Item total correlation
6. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha)
7. สถิติเชิงอนุมาน สถิติที่ใช้ได้แก่ T-test, ANOVA (F test) และ Multiple regression เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทศนคติต่อวิชาดนตรีไทย และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย ของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ชื่อเครื่องมือวัด ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา กำหนดคำตอบประจำข้อความให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก

มากที่สุด	ได้	5	คะแนน
มาก	ได้	4	คะแนน
ปานกลาง	ได้	3	คะแนน
น้อย	ได้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

ข้อความทางลบ

มากที่สุด	ได้	1	คะแนน

มาก	ได้	2	คะแนน
ปานกลาง	ได้	3	คะแนน
น้อย	ได้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ได้	5	คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

คะแนน 4.51 – 5.00	แปลว่า	มากที่สุด
คะแนน 3.51 – 4.50	แปลว่า	มาก
คะแนน 2.51 – 3.50	แปลว่า	ปานกลาง
คะแนน 1.51 – 2.50	แปลว่า	น้อย
คะแนน 0.51 – 1.50	แปลว่า	น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนประกอบไปด้วยปัจจัย ผลการวิเคราะห์จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ Quantitative Research ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล โดยการหาค่าร้อยละผลที่ได้คือเพศชายร้อยละ 46.2 เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.8 เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 46.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 53.8 ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 13-15 ร้อยละ 36.9 ช่วงอายุ 14-16 ร้อยละ 34.5 ช่วงอายุ 17-18 ร้อยละ 28.6 โดยเป็นนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อโดยกาสอบความสามารถพิเศษดนตรีไทยร้อยละ 9.28 และเป็นนักเรียนที่ไม่ได้เข้าศึกษาต่อโดยกาสอบความสามารถพิเศษดนตรีไทยร้อยละ 90.72

2. ปัจจัยด้านประสบการณ์ของนักเรียนต่อดนตรีไทย ได้แก่ ปัจจัยด้านประสบการณ์ต่อดนตรีไทย นักเรียนเคยได้ยินได้ฟังเพลงไทยเดิม เคยเรียนวิชาดนตรีไทยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในชั้นประถมศึกษา เคยเห็นการบรรเลงดนตรีไทยตามงานต่างๆและเคยได้ยินทำนองเพลงไทยเดิมในเพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากล เป็นสิ่งที่นักเรียนประสบการณ์มากที่สุด ในส่วนของปัจจัยด้านครอบครัวยังไม่ได้รับการสนับสนุนในการที่จะทำให้ให้นักเรียนได้เห็นหรือมีส่วนร่วมนั้นเป็นไปได้น้อยมาก ปัจจัยด้านเพื่อนการชักจูงของเพื่อนหรือการมีส่วนร่วมระหว่างเพื่อนกับนักเรียนที่เกี่ยวกับดนตรีไทยอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัยผลที่ได้ออกมาดีที่สุดคือการที่นักเรียนพบเห็นการบรรเลงดนตรีไทยในงานศพเป็นส่วนใหญ่

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร/สถานศึกษาที่มีผลต่อการสนับสนุนต่างๆในด้านดนตรีไทยนั้นผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านครูผู้สอนผลการวิเคราะห์ที่มากที่สุดคือครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถด้านดนตรีไทยเป็นครูผู้สอนที่มีอารมณ์ดีและเทคนิคการสอนที่ดีทำให้นักเรียนชื่นชอบ ด้านห้องเรียนและด้านเครื่องดนตรีผลที่ได้ดีที่สุดคือการที่ห้องเรียนสะอาด เปิดให้นักเรียนได้เข้าไปหาความรู้ได้ตลอดเวลา การที่เครื่องดนตรีอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียนและมีคุณภาพเสียงที่ดี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน

ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะประชากรกับทัศนคติต่อวิชาดนตรีไทยและ

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยด้านลักษณะประชากรที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นเรียน อายุ และการเข้าศึกษาต่อ โดยการสอบความสามารถพิเศษดนตรีไทยผลการวิเคราะห์แสดงได้ดังต่อไปนี้

เพศ

ผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนชายและหญิงมีทัศนคติแต่ละด้านต่อวิชาดนตรีไทย และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p \leq .05$

ระดับชั้นเรียน

ผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลายมีทัศนคติแต่ละด้านต่อวิชาดนตรีไทย และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p \leq .05$

อายุ

ผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนที่มีช่วงอายุต่างกันมีทัศนคติแต่ละด้านต่อวิชาดนตรีไทย และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีต่อดนตรีไทยไม่แตกต่างกัน * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p \leq .05$

การเข้าศึกษาต่อโดยการสอบความสามารถพิเศษดนตรีไทย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่านักเรียนที่เข้าศึกษาไม่ว่าจะด้วยการสอบความสามารถพิเศษดนตรีไทยหรือวิธีอื่นๆ มีทัศนคติแต่ละด้านต่อวิชาดนตรีไทย และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p \leq .05$

ส่วนที่ 2 อิทธิพลเชิงสาเหตุของปัจจัยความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนในอดีตและ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อวิชาดนตรีไทย การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทัศนคติด้านความสัมพันธ์ ได้แก่

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านครอบครัว ($\beta = .263$) ด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัย ($\beta = .543$) และปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านเครื่องดนตรี ($\beta = .146$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติด้านความสำคัญของดนตรีไทยต่อนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของปัจจัยเหล่านี้ พบว่าปัจจัยทั้งสามตัวมีอำนาจการทำนายทัศนคติด้านความสำคัญของดนตรีไทยต่อนักเรียนได้ 64.7% * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

Institute of Culture and Arts

อิทธิพลเชิงสาเหตุของปัจจัยความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนในอดีตและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติด้านกิจกรรมความน่าสนใจต่อดนตรีไทย

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนในอดีต ($\beta = .172$) ปัจจัยด้านเพื่อน ($\beta = .099$) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัย ($\beta = .481$) และปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านผู้บริหารและสถานศึกษา ($\beta = .185$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติด้านกิจกรรมความน่าสนใจต่อดนตรีไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของปัจจัยเหล่านี้ พบว่าปัจจัยทั้งสี่ตัวมีอำนาจการทำนายทัศนคติด้านกิจกรรมความน่าสนใจต่อดนตรีไทยได้ 74.9% * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

อิทธิพลเชิงสาเหตุของปัจจัยความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนในอดีตและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติด้านอนาคตต่อวิชาดนตรีไทย

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านครอบครัว ($\beta = .121$) ปัจจัยด้านเพื่อน ($\beta = .352$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัย ($\beta = .367$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติด้านอนาคตต่อวิชาดนตรีไทยอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของปัจจัยเหล่านี้ พบว่าปัจจัยทั้งสามตัวมีอำนาจการทำนายทัศนคติด้านอนาคตต่อวิชาดนตรีไทยได้ 54.9% *ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

อิทธิพลเชิงสาเหตุของปัจจัยความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนในอดีตและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติด้านลบต่อวิชา ดนตรีไทย

กล่าวโดยสรุปได้ว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัยมีอิทธิพลต่อทัศนคติในทุกด้าน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยที่เหลือที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อวิชาดนตรีไทยคือ ปัจจัยด้านประสบการณ์ต่อดนตรีไทย ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านเครื่องดนตรี

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในลักษณะของอิทธิพลเชิงสาเหตุของทัศนคติต่อวิชาดนตรีไทยแต่ละด้านที่มีต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าทัศนคติต่อวิชาดนตรีไทยมีผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีด้านดนตรีไทยของนักเรียน โดยทัศนคติ 3 ด้าน ได้แก่ทัศนคติด้าน กิจกรรมความน่าสนใจต่อดนตรีไทย ($\beta = .256$)ทัศนคติด้านอนาคตต่อวิชาดนตรีไทย ($\beta = .361$)และทัศนคติด้านลบต่อวิชาดนตรีไทย($\beta = .113$)มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของทัศนคติต่อวิชาดนตรีไทยที่มีต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรีนั้นพบว่าทัศนคติทั้งสามด้านมีอำนาจการทำนายพฤติกรรมด้านดนตรีไทยของนักเรียนได้ถึง 61.7% ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเพชรบุรี

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเกี่ยวข้องของดนตรีไทยกับนักเรียนในอดีต ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับดนตรีไทย 2) ด้านครอบครัว 3) ด้านเพื่อน และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับดนตรีไทย ที่พบว่าการเข้าร่วมการบรรเลงดนตรีไทยของนักเรียนจัดได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่นักเรียนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดนั้น มาจากสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านของวัฒนธรรมความนิยมของคนในสังคมไทย เรื่องของดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศต่างๆที่เข้ามาสร้างกระแสนิยมควบคู่ไปกับดนตรีไทยเดิมแท้ๆ และดนตรีไทยที่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะแก่การฟัง เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง ที่นำทำนองของดนตรีไทยเดิมมาปรับให้เหมาะแก่สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ทำให้การบรรเลงดนตรีไทยในโอกาสต่างๆลดลงไปอย่างเห็นได้ชัด โอกาสที่จะให้นักเรียนที่เรียนดนตรีไทยได้บรรเลงได้แสดงศักยภาพทางด้านดนตรีไทยของนักเรียนก็น้อยลง ถ้านักเรียนไม่ได้เข้าร่วมหรือเป็นนักดนตรีประจำของคณะวงดนตรีต่างๆแล้ว ก็เป็นเรื่องยากที่นักเรียนจะได้มีประสบการณ์ด้านการเข้าร่วมการบรรเลงดนตรีไทย ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลที่ได้นั้น นักเรียนมีประสบการณ์ด้านดนตรีไทยในส่วนของการเล่นได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นการบรรเลงดนตรีไทยมากกว่าการที่นักเรียนจะมีประสบการณ์ในการร่วมบรรเลงดนตรีไทย จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อผลของระดับคะแนนในส่วนนี้

ด้านครอบครัวจากการสำรวจข้อมูลผลที่ได้นั้นเป็นประสบการณ์ด้านที่น้อยมาก จากคำตอบที่ได้ครอบครัวของนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับดนตรีไทย สมาชิกในครอบครัวสามารถเล่นดนตรีไทยได้ คนในครอบครัวของนักเรียน สนับสนุน ๙ ผลการสำรวจที่ได้อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก ซึ่งถ้าดูจากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ

การดำรงชีวิตปัจจุบันขึ้นอยู่กับความจำเป็น การประกอบอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นแนวทางของครอบครัวในการเลือกสายการศึกษาเล่าเรียนให้กับนักเรียนที่จะมีผลต่ออนาคต การดำรงชีวิต ดนตรีไทยจึงเป็นทางเลือกทำยๆหรือวิชาเสริมในการเลือกเรียน

ด้านเพื่อน นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นช่วงอายุที่จะใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อนมากที่สุด พฤติกรรมการใช้ชีวิตในแบบกลุ่ม การยอมรับ ค่านิยมฯ เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการคิด ความรู้สึก การแสดงออกเพื่อการยอมรับ จากการสำรวจพบว่าการชักชวนจากเพื่อนในการมีประสบการณ์ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่น้อยมาก และความคิดที่ว่าดนตรีไทยเชย ล้าสมัย การชักชวนให้นักเรียนทำกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่ดนตรีไทย ครอบงำความรู้สึกในการยอมรับในความสามารถของนักเรียนที่เรียนดนตรีไทยนั้น มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถบอกได้ว่าการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนนั้น เพื่อนของนักเรียนมีความรู้สึกในทางลบมากกว่าที่จะสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนดนตรีไทย

ด้านสิ่งแวดล้อมที่อาศัย บริเวณที่อาศัยเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งต่อทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียน การได้พบ ได้เห็น ความคุ้นเคยนั้น จะเป็นตัวบ่งบอกได้ถึง การตัดสินใจเลือกที่จะเลือกเรียนดนตรีไทย ผลจากการสำรวจ การพบเห็นการบรรเลงดนตรีไทยในงานต่างๆโดยเฉพาะ งานศพ ท้องถิ่นของนักเรียนมีวงดนตรีไทยให้นักเรียนได้พบเห็นอยู่เป็นประจำ ซึ่งเป็นการสร้างความคุ้นเคยให้นักเรียนและผลไปยังทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อดนตรีไทย

การศึกษาวิจัยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านห้องเรียน ด้านเครื่องดนตรี ผลจากการสำรวจพบว่า

ด้านผู้บริหารจัดได้ว่าเป็นผู้ที่สนับสนุนในการเรียนการสอนดนตรีไทยภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะหากผู้เรียนมีศักยภาพด้านดนตรีแล้วแต่ขาดผู้สนับสนุนก็ยากที่จะพัฒนาต่อไป ผลการสำรวจที่ได้นั้นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งผู้บริหารของนักเรียนสนับสนุนดนตรีไทยในการเปิดโอกาสให้มีการบรรเลงดนตรีไทยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอยู่บ่อยๆ อีกทั้งสนับสนุนในการส่งนักเรียนดนตรีไทยที่มีความสามารถเข้าประกวดในรายการต่างๆ และจัดทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสามารถด้านดนตรีไทย อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนดนตรีไทยและพัฒนาศักยภาพให้ดียิ่งๆขึ้นไปในอนาคต

ด้านครูผู้สอนก็มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะการที่นักเรียนได้เลือกที่จะเรียนดนตรีไทยแล้ว ครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างทัศนคติของนักเรียนที่ดีต่อการเรียน จากการสำรวจพบว่าครูมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนมีความสามารถในการสอนเครื่องดนตรีชนิดต่างๆได้ มีเทคนิคในการสอนที่จะสร้างความอยากเรียนให้กับนักเรียนให้มีความเป็นกันเองทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อดนตรีไทยสามารถส่งผลไปยังพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อดนตรีไทยได้เป็นอย่างดี

ด้านห้องเรียนและเครื่องดนตรีโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก อาจเป็นเพราะห้องเรียน แห่ลงคันคว้าข้อมูลทางดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการฝึกซ้อม อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน มีการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีและเก็บรักษาอย่างเป็นระเบียบ เป็นการสร้างความต้องการของนักเรียนให้เข้ามาเรียน ซึ่งเมื่อเข้ามาแล้วรู้สึกสะดวกสบายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีต่อดนตรีไทย

การศึกษาวิจัยในทัศนคติด้านต่างๆต่อดนตรีไทยผู้วิจัยได้แบ่งทัศนคติออกเป็นด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1.ทัศนคติด้านความสำคัญของดนตรีไทย 2.ทัศนคติด้านความน่าสนใจของกิจกรรมดนตรีไทย 3.ทัศนคติด้านประโยชน์ของดนตรีไทยในอนาคต 4.ทัศนคติด้านลบต่อดนตรีไทย ซึ่งผลจากการสำรวจสามารถอธิบายได้ดังนี้

ทัศนคติด้านความสำคัญของดนตรีไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามนั้นส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนดนตรีไทย ทัศนคติในเรื่องของความสนใจในดนตรีไทย ความภูมิใจที่นักเรียนได้เรียนดนตรีไทยและความภูมิใจของครอบครัวนักเรียนที่เห็นความสำคัญของดนตรีไทยว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยแขนงหนึ่ง ทัศนคติด้านความสำคัญของดนตรีไทยจึงมีอยู่ในตัวของนักเรียนเองเป็นพื้นฐานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อดนตรีไทย

ทัศนคติด้านความน่าสนใจของกิจกรรมดนตรีไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามนั้นส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนดนตรีไทย กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยโดยเฉพาะการคิดการแปลทำนองเพลงของดนตรีไทยเป็นการช่วยฝึกสมองและท้าทายด้านความคิดของนักเรียนที่เรียนดนตรีไทย รองลงมาคือในเรื่องของกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยนั้นทำให้นักเรียนสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน มีสังคมที่กว้างขึ้นจากการบรรเลงดนตรีไทย การบรรเลงในสถานที่ต่างๆทำให้นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นท้าทาย นักเรียนสามารถนำดนตรีไทยไปบูรณาการกับวิชาอื่นๆได้ นักเรียนจึงมีความสุขที่ได้เล่นดนตรี และมีทัศนคติที่ส่งผลไปยังพฤติกรรมที่ดีต่อวิชาดนตรีไทย

ทัศนคติด้านประโยชน์ของดนตรีไทยในอนาคต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมปัจจุบันที่ประกอบอาชีพมีผลต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก งานที่ดีได้ค่าตอบแทนสูงจึงเป็นหนทางที่คนในสังคมไทยปัจจุบันต่างขวนขวาย การเลือกที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปด้านดนตรีไทยเพื่อการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตนั้นคงเป็นเพียงทางเลือกที่รองลงมา เนื่องจากปัจจุบันบทบาทหน้าที่ของดนตรีไทยที่มีต่อสังคมในปัจจุบันลดน้อยลงไปมาก การที่นักเรียนจะใช้ดนตรีไทยเป็นงานประจำในการสร้างรายได้ให้นักเรียนในอนาคตจึงเป็นอีกเพียงทางเลือกหนึ่ง

ทัศนคติด้านลบต่อวิชาดนตรีไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะกลุ่มนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามนั้นเป็นนักเรียนที่เรียนดนตรีอยู่แล้วจึงมีความคิดในด้านลบว่าดนตรีไทยต้องใช้เวลาในการเรียนที่มาก จึงสามารถบรรเลงได้ดีการเรียนดนตรีไทยยังต้องใช้ความจำมากกว่าวิชาอื่นๆ เป็นเหตุให้ต้องลดกิจกรรมอื่นๆในชีวิตประจำวัน เครื่องดนตรีไทยก็หาวัสดุในการสร้างยากมีราคาแพง ผู้ปกครองของนักเรียนจึงต้องการให้นักเรียนได้เรียนในวิชาอื่นๆที่จะสามารถนำไปสู่การประกอบอาชีพอันเป็นที่ต้องการของสังคมและได้รับค่าตอบแทนที่สูงเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ซึ่งดนตรีไทยในปัจจุบันนั้นถูกมองว่าล้าสมัย เชย จึงเป็นเหตุให้เกิดทัศนคติด้านลบต่อวิชาดนตรีไทยของนักเรียน

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผลจากทัศนคติด้านต่างๆข้างต้นที่ส่งผลมายังพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความตั้งใจที่จะเรียนและศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และยังชักชวนให้คนในครอบครัวหรือคนรู้จักหันมาสนใจกิจกรรมดนตรีไทยมากขึ้น ซึ่งถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีไทยแล้วก็จะส่งผลมายังพฤติกรรมที่ดีต่อดนตรีไทยด้วย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า พฤติกรรมต่างๆของนักเรียนที่มีต่อดนตรีไทยนั้น ปัจจัยต่างๆเป็นตัวส่งผลต่อทัศนคติของนักเรียนโดยผ่านแรงจูงใจซึ่งแรงจูงใจภายในที่เกิดจากความพอใจของนักเรียนเองเป็นตัวกำหนดหลักในการเกิดทัศนคติต่อดนตรีไทยมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เนื่องจากการเรียนดนตรีไทยต้องเกิดจากความชอบจากตัวของนักเรียนเอง ด้วยเหตุที่ว่าการเล่นดนตรีไทยต้องใช้เวลา ต้องใช้ความอดทนในการเรียนเป็นอย่างมาก ปัจจัยต่างๆเป็นเพียงสิ่งโน้มน้าวในการเลือกและตัดสินใจที่จะเรียนดนตรีไทย

ข้อเสนอแนะในครั้งนี้

1. อาจมีข้อจำกัดด้านวิสัยทัศน์ที่สามารถส่งผลต่อข้อมูลสำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลอยู่บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียน ข้อมูลที่ได้อาจจะไม่เที่ยงตรงนักจึงควรใช้การสัมภาษณ์ควบคู่ไปด้วย
2. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆเช่นทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อระหว่างดนตรีไทยกับดนตรีสากล ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียนด้วย จะทำให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยของนักเรียน โรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนสอนพิเศษด้านดนตรีไทยเพื่อขยายผลการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมมากขึ้น แล้วนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกันระหว่างโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

ธงชัย สิทธิกรณ.'ดนตรีไทยกับคนรุ่นใหม่ทางขนานจริงหรือ?'. ดนตรีไทยอุดมศึกษา. ครั้งที่ 30 พ.ศ. 2542.

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

พิธีไหว้ครูดนตรีไทย 22 ตุลาคม 2541 ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น วัดภาคกลาง วัดมหาธาตุวรวิหาร

จังหวัดเพชรบุรี : 11-14 (สุจิตร์)

ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์.(2531).กิจกรรมดนตรีสำหรับครู.กรุงเทพมหานคร:คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สังต์ ภูเขาทอง.(2539).การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:ม.ป.ท.สำนักพิมพ์Dr.Sax.

Institute of Culture and Arts